VIIKONVAIHDE

Peppu penkistä. Luomuliikuntaa voi harrastaa kaikkialla. Ensimmäinen askel on nousta tuolilta. Sivu 14

Pohjolan kaprikset. Etikkaan säilötyistä pihlajanmarjoista saa kipakan kaverin liharuuille. Sivu 15

Tonttujen paluu. Urajärven kartanon satavuotiaat tontut on kunnostettu. 3D-kopiot jalkautuivat puutarhaan. Sivu 13

KARI SALONEN

Suomen suosituin kermajuusto saa tiukan kääreen vuoksi krouvin käsittelyn. Terävä veitsi painuu suoraan kääreen läpi. Sen jälkeen palasesta voi leikellä ohuita siivuja.

Hyvä pakkaus on helppo avata

Veitsi, sakset ja hampaat on usein pakko ottaa avuksi, jotta saa ruokapakkauksen auki. Tavallista hankalammaksi arki muuttuu, kun käsien lihasvoima heikkenee sairauden tai ikääntymisen takia.

HÄMEENLINNA (MT)
Helposti avattava leikkelepakkaus yllätti lihastautia sairastavan **Aki Rantasen**, entisen rekkamiehen.

”Nyt on kerrankin tehty jotain kuluttajan kannalta oikeaan suuntaan. Pakkaus, joka avautuu ja sulkeutuu helposti”, Rantanen kehuu Atrian keväällä uusimia leikkelepakkauksia.

Rantanen sai etenevän lihassairauden diagnoosin viisi vuotta sitten. Hän ehti kuljettaa yhdistelmärekalla sahatavaraa ja paperia parikymmentä vuotta. Viimeksi hän pyöritti pienkonekorjaamoa.

”Minun ikäisellä miehellä pitäisi olla käsissä puristusvoimaa reilut 50 kiloa. Tällä hetkellä sitä on jäljellä noin 14 kiloa”, 50 vuotta elokuun lopulla täyttänyt Rantanen kertoo.

Ongelmia tuottaa myös sormien heikentynyt liikkuvuus. Peukalon ja etusormen pihtiote ei toimi entiseen tapaan.

Kunniamaininta Atrialle

Lihastautiliitto on Rantasen aloitteesta myöntänyt Atria Suomi Oy:n leikkelepakkaukselle kunniamaininnan.

”Atrian pakkaus kiinnitti huomiota, koska pääsääntöisesti leikkelepakkaukset ovat mitä ovat. Niiden avaaminen voi olla terveellekin ihmiselle hankalaa.”

Pakkauksen kanteen on suunniteltu riittävän kookas liuska, josta kansi vetäistään auki. Otteen saa huonollakin motoriikalla ja ilman pinsettiotetta. Kansi sulkeutuu tiiviisti ja helposti.

Merkitystä on pakkauksen tukevalla pohjalla, joka pitää muotonsa hyvin. Siksi rasia pysyy miehen otteessa eivätkä kinkkusiivut pääse putoilemaan lattialle.

Rantanen tietää, ettei ole arjen ongelmissa yksin.

”Mikä on hankalaa meille sairaille, on hankalaa myös lapsille ja vanhuksille.”

Investointi pakkauskoneisiin

Uusi leikkelepakkaus kehitettiin yhteistyössä muotoilutoimisto Pack Design Id:n kanssa, Atrian pakkauskehityspäällikkö **Janne Hautala** kertoo.

Avattavuus oli yksi kriteeri, joka suunnittelussa piti ottaa huomioon ulkonäön ja teknisen toimivuuden ohella.

”Leivänpäälliset ovat yhtiölle tärkeä tuoteryhmä, jota halutaan erityisesti kehittää.”

Uudistus edellytti investointia pakkauskoneisiin, jotka eivät olleet vielä ”ikäloppuja”. Pakkausten rakenteiden ja muotojen muuttaminen nykyisellä konekannalla on Hautalan mukaan yleensä liian kallista.

Avattavuutta voidaan jonkin verran parantaa käyttämällä entistä kehittyneempiä pakkausmateriaaleja.

Kunniamaininta ei yllättänyt Hautalaa sikäli, että kehuja oli jo saatu vanhusten ruokailua tutkivalta Seniori-Sapuska-projektilta. Hyvin aukeaa, todettiin VTT:n koordinoiman projektin palautteessa. Sen tuloksia esitellään marraskuussa.

Pakkauksista tulee kuluttajilta palautetta eikä aina suinkaan myönteistä. Esimerkiksi mikrossa lämmitettävät valmisruuat voivat olla hankalia avata.

MARKKU VUORIKARI

Lihastautiliitto myönsi Aki Rantasen aloitteesta kunniamaininnan Atrian leikkelepakkaukselle.

Kookkaasta avausliuskasta saa otteen huonollakin motoriikalla.

”Pakkaus pitäisi saada helposti auki ja yhtä aikaa sen pitäisi pysyä kiinni. Se on ikuinen haaste, jonka kanssa painitaan.”

Haaste suunnittelijoille

Rantanen uskoo, että elintarvikealan yritys voi kätevän pakkauksen avulla säilyttää markkinaosuutensa tai jopa lisätä myyntiä.

”Jos hintaero ei ole kilpailijoihin verrattuna radikaalin suuri, miksipä asiakas ei ottaisi tuotetta, jota on kätevä ja helppo käyttää.”

Rantanen näkee pakkauksissa vielä paljon kehitettävää.

”Olen kuvitellut, että pakkausten suunnittelijat ovat teollisen muotoilun koulutuksen saaneita ihmisiä. Välillä tuntuu, että suunnittelu on insinöörivetoista, insinöörejä mitenkään halventamatta.”

Helppokäyttöisille pakkauksille syntyy lisää tarvetta, kun väestö ikääntyy. Suomelle avautuu lisää mahdollisuuksia pakkausten suunnittelussa, Rantanen ennakoi.

”Heittäisin pallon nuorille suunnittelijoille. Suunnittelu on yksi keino saada tähän maahan työpaikkoja. Jos se ei motivoi, suunnittelu on ainakin keino saada itselle tuloja ja design-toimistolle nimeä.”

TARJA HALLA

Suunnittelu on keino saada itselle tuloja ja design-toimistolle nimeä.

Välillä tuntuu, että suunnittelu on insinöörivetoista, insinöörejä mitenkään halventamatta.

Voit kommentoida juttua osoitteessa *facebook.com/maaseuduntulevaisuus.fi* tai *maaseuduntulevaisuus.fi*

Valintoja joutuu tekemään sen mukaan, mikä toimii ja minkä saa auki.

Hankalimpia ovat auki repäistävät pussit, Pirkko Hyvärinen kertoo.

Maitotölkin korkista saa otteen apuvälineellä. Pieni kevytkerman korkki jäi avaamatta.

Korkki kääntyy apuvälineellä

Nivelreumaa sairastava **Pirkko Hyvärinen** varoo poimimasta ostoskärryynsä hankalan näköisiä pakkauksia. ”Valintoja joutuu tekemään sen mukaan, mikä toimii ja minkä saa auki.”

Nivelreuma todettiin nuorella perheenäidillä 30 vuotta sitten. Hän jatkoi työtä sihteerinä, kirjeenvaihtajana ja kielenkääntäjänä sillä seurauksella, että tulehtuneet sormet vaurioituivat. Toimivaa lääkitystä ei siihen aikaan vielä ollut.

Tölkin tai pullon korkki saattaa kääntyä auki kämmentä vasten. ”Sormilla ei kannata edes yrittää.”

Hyvärinen kaivaa jääkaapista esiin litran maitotölkin, johon on ilmestynyt korkki. Valio vaihtaa tänä vuonna suuren osan perinteisistä kartonkinokista korkkeihin.

”Tämä on niin matala korkki, ettei se käänny kämmenen pohjaa vasten. Nyt tarvitaan apuvälinettä.”

Korkinavaajassa onkin juuri sopivan kokoinen rengas, joka kiertyy korkin ympäri. Huonommin käy ruotsalaisen mehun kanssa. Korkin halkaisija on liian suuri mahtuakseen avaajan renkaaseen. Korkki ei aukene kämmenelläkään, kuten Hyvärinen kaupassa oletti.

”Onneksi mies tulee kohta kotiin”, Hyvärinen naureskelee. Sitten hän huomaa kokeilla, sattuisiko reumalääkepurkin avaaja sopimaan mehupurkkiin. Sopihan se.

Kevytkerman pieni korkki ei aukene millään. ”Jos asuisin yksin, tämä vaatisi nyt veistä ja saksia.”

Hankalimpia ovat auki repäistävät pussit. Peukaloon sattuu, kun Hyvärinen aukaisee Polar-juuston pakkausta.

”Ei tarvitsisi olla kuin pikkuisen helpommin repäistävissä, niin tämä ei olisi ollenkaan hassumpi vaihtoehto.”

Oltermanni joutuu krouviin käsittelyyn. Kansi on helppo avata, mutta muovikääre on liian tiukka. Siksi Hyvärinen leikkaa palan juustoa pystykahvaisella veitsellä suoraan muovin läpi.

Saman tuotemerkin viipaloitu pakkaus toimii Hyvärisen käsissä hyvin. ”Juusto on siinä kuitenkin hirveän paljon kalliimpaa kuin palana.”

TARJA HALLA

KIMMO BRANDT

Hyvä pakkaus helpottaa kaikkien arkea, Reumaliiton toimitusjohtaja Maria Ekroth muistuttaa.

Reumaliitto tarjoaa pakkausmerkkiä

Reumaliitto lanseerasi kuusi vuotta sitten Helppo avata -merkin. Päivittäistavarakaupan tuotteille ja lääkkeille tarkoitettu merkki myönnetään Teknologian tutkimuskeskuksen (VTT) kehittämän testin perusteella.

Merkkiä ei tällä hetkellä löydy yhdestäkään elintarvikepakkauksesta. Ei vaikka monia elintarvikeyrityksiä osallistui Reumaliiton laajapohjaiseen hankkeeseen.

”Meillä ei ole ollut resursseja lähteä markkinoimaan merkkiä yksin”, Reumaliiton toimitusjohtaja **Maria Ekroth** harmittelee.

Merkille uusi alku

Nyt Ekroth on käynnistänyt neuvotteluja suurten elintarvikeyhtiöiden kanssa. Merkille halutaan uusi alku.

Helppo avata -merkki on Ekrothin mielestä yhtä luontevaa liittää pakkauksseen kuin vaikkapa Valion Hyla-merkki.

”Näin kaupassa voisi turvallisin mielin ostaa tuotteita. Ei tuotetta voi hankkia, jos pakkausta ei saa auki.”

Yksi este uudelle merkille on pakkauksen painatuspinta-alan ahtaus, Atrian pakkauskehityspäällikkö **Janne Hautala** toteaa. Pakollista tietoa on paljon, ja se pitää kertoa kahdella kielellä. Merkkejä joudutaan valikoimaan sen mukaan, mitä viestinnässä halutaan painottaa.

Reumaliitossa on arvioitu, että jopa 1,5 miljoonaa suomalaista kärsii käden huonosta toimintakyvystä. Reumaa sairastavia on yllättävän suuresta joukosta noin 100 000. Muita ryhmiä ovat vanhukset sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksia tai lihastautia potevat henkilöt.

”Haasteita on pikkulapsista aikuisiin”, Ekroth painottaa. ”Hyvä pakkaus helpottaa kaikkien arkea.”

TARJA HALLA

HELPPO AVATA
LÄTT ATT ÖPPNA